

1931 december hó

TESTVÉRISÉG

Kézirat szabadkőművesek számára

Cuprinsul:

Zilele de lucru.

Fr.: Dr. Szöllősi Zs. I. m. m.: Cuvânt de inițiere.

Fr.: J. B.: Insemnătatea congresului de liga din Paris.

Fr.: V. M.: Raportul fr. Cotoiu despre problemă minorităților din România
Eugen Szentimrei: Inimul de advent al lui Ioan Botezător.

Activitatea caritativă a lojelor de rit Ioanit.

Fr.: Dr. Ch. A. Ellwood: Misiunea masoneriei.

Raport despre ședința Cons. Fed. Ioanit și despre Conventul M. L. N. R.
Știri din țara

Știri din străinătate.

Tartalom:

Munkanaptár.

Dr. Szöllősi Zsigmond h. nagym. t.: Avató beszéd

J. B. t.: A párisi ligakongresszus jelentősége.

M. V. t.: Cotoiu t. előadása a kisebbségi kérdéstről.

Szentimrei Jenő: Keresztelő János adventi éneke.

A jánosrendi páholyok emberbaráti tevékenysége.

Dr. Ch. A. Ellwood t.: A szabadkőművesség küldetése.

Beszámoló a jánosrendi Szövetség tanács és a Konvent üléséről.

Belföldi szabadkőművesség.

Hírek a nagyvilágból.

Inhalt:

Arbeitskalender.

Br.: Dr. S. Szöllősi zuget. Gossm.: Begrüssung den Neueingeweihten

Br.: J. B.: Die Bedeutung des Pariser Liga-Congresses

Br.: M. V.: Br. Cotoiu's Vortrag über die Minderheitsfrage.

Br.: E. Szentimrei: Advent-Hymne des Johannis d. Täufers.

Über die humanitäre Arbeit d. Johannislogen.

Br.: Ch. A. Ellwood: Die Sendung der Freimaurerei.

Über die Bundesrat und Convensitzung.

MUNKANAPTÁR

A Romániai Nemzeti Nagypáholy Jánosrendi Szövetségének védelme alatt dolgozó t. és t. páholyok munkarendje

Unio

Cluj—Kolozsvár keletén. Helyiség. Str. Baba Novac 3. — Munkanapjai: Minden hó első és harmadik szerdáján este 8 órákor. Páros szerdákön értekezlet — Profáncim: Zipszer Alajos str. Baba Novac 3.

Aurora

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Str. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden második hétfő este 9 órákor. Közbeeső hétfőn értekezlet — Profáncim: Dr. Fischer Gyula orvos, str. Reg. Carol 69.

Traian

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: str. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden szerdán este 8 órákor. — Profáncim: dr. Ioan Hozan Str. Reg. Carol No. 56.

Zu den drei Säulen

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Strada Noua 27. — Munkanapjai: Minden kedden este 8 órákor. Profán címe: Ludovic Servacius, ny. subprefect, Braşov.

Concordia

Arad keletén. Helyisége: Bulv. Gen. Dragalina 30. — Munkanapjai: Minden pénteken este fél 9 órákor. — Profán címe: Dr. Szöllössi Zsigmond ügyvéd, Arad, Str. Regina Maria 3.

Bethlen Gábor

Târgu-Mureş—Marosvásárhely keletén. Helyisége: Str. Ştefan cel Mare 83. — Munka-

napjai: Minden hó első és harmadik hétfőjén este 8 órákor. — Profáncim: Dr. Péterfi István orvos, Piaţa Reg. Ferdinand 32.

Bihar

Oradea—Nagyvárad keletén. Helyisége: Alea Romei 2 sz. II. em. Munkanapjai: Minden hó első és harmadik hétfőjén este 7 órákor. Páros hétfőkön értekezlet. — Profáncim: Dr. Edelmann Menyhért orvos, Rimanóczy-ucca 12.

Pax

Timişoara—Temesvár keletén. — Helyisége: Bulv. Reg. Ferdinand, Palatul Lloyd — Lloyd palota. — Munkanapjai: Minden hó második és negyedik hétfőjén este 8 órákor. Páratlan hétfőkön tiszti értekezlet. — Profán címe: Rosenthal Mór ügyvéd, Timişoara, Bulv. Reg. Maria No. 6. Magánügy.

Die Arbeit

Bucureşti—Bukarest keletén. Helyisége: A nagypáholy str. Câmpineanu 45 szám alatti helyiségben dolgozik. — Munkanapjai: Minden hétfőn este 9 órákor. A hó első hétfőjén értekezlet. — Profán címe: Ernst Heitz, Direktor der „Oţelul Böhler“, Bucureşti, I. B-dul Domniţei 1.

Kölcssey (Safumare—Szatmár),

Tisza (Sighetul-Máramarosziget) és

Hunyad (Deva—Déva) átszervezés

alatt.

Szabadkőműves-irodalom

Lennhoff Eugen: Die Freimaurer. Ihre Geschichte, Organisation und ihr heutiges Wirken, 476 Seiten und 107 Bilder.

Brosch. Rm. 14.—, Ganzleinen Rm. 17.—

Gaston Martin: L' Franc = Maçonnerie Frs. 12.—

O. Caspari: Die Bedeutung des Freimaurertums V. Ungar B.

A. Daiber: Elf Jahre Freimaurer (Logen Geheimnisse) Rm. 1.—

Geischer: Die Freimaurerei, ihr Wesen und Wirken Rm. 1.—

Hornegger: Die Freimaurerei Rm. 1.20

Keller: Die Freimaurerei aus „Natur und Geisteswelt“ Rm. 2.—

Neumann: Die Freimaurerei Rm. 1.20

L. de Ponciu: Hinter den Kulissen

I. Das Freimaurertum der Revolution Rm. 3 50

II. Judentum und Weltumsturz Rm. 4 —

Schwarz—Bostonitsch: Die Freimaurerei Ihr Ursprung, ihr Geheimnisse, ihr Wirken-illust. Rm. 7.20

Das Geheimnis des Freimaurers von einem Bruder Meister Rm. 5.—

Leadbeater: Das Verborgene Leben in der Freimaurerei Rm. 15.—

Heinichen: Die Grundgedanken der Freimaurerei im Lichte der Philosophie Rm. 5.60

Az itt felsorolt művek megrendelhetők a „Testvériség“ kiadóhivatala útján.

Kiadó

TESTVÉRISÉG

KÉZIRAT SZABADKÖMŰVESEK SZÁMÁRA

Avató beszéd

— Betoldás a szertartáskönyv 50. lap, 20. sora után — Elmondotta a Concordia-Osszetartás □ 1931. évi október hó 17.-i avatóünnepén:

Dr. SZOLLÓSI ZSIGMOND fm.: tv.:

A Ma kis alkotásai a kevésbé fontosak a szabadkőművességnek. — A mai alkotást elvégzi kint az Élet. Itt a jövő palántáját hordozzák ki. Egyszer kilenc holdfordulás alatt, máskor 90 napév is kevés hozzá.

És a szkség művét, az ő igazi eredményeit nem is kész alkotásaiban, nem kőben és vasban kell keresni. — A tervezés, az előkészítés, a ránevelés, a légkör megteremtése a szabadkőművességé. A valóságos megépítés a külső, profán életé.

A Holnap nivelláló és tervező építőmestere a szabadkőművesség: — a Mának csak javító és szépítő munkáját végzi. Előtte megy a fejlődésnek, a megalkotásnak, ahogyan szimbolizálója, Keresztelő János a Mester előtt, a megvalósulás előtt járt.

Láncunk, a kir .: műv .: milliőszemű lánc, nem egy anyagból, nem is egyformára verődött. Arany és vas, réz és bronz és minden, amit a föld kitermelt: fehér és fekete ember, sárga és veres; a kir .: műv .: láncának minden szeme más anyag és más stílus, más nyelv és más hit és mégis oldhatatlan és egy. Nem kívül, — hanem legbelül, a lelkében. Csupa ember, aki ember akar lenni, csupa sziv, amely jó akar lenni, csupa mult, csupa kultúra, amely jövő akar lenni.

Próbálták kiirtani, eltörölni a szkség láncát.

Lehet ezt?

A szervezetet, azt lehetett. De a szabadkőművesség: az lélek. Benne van az emberben. És akkor is egymásra talál, akkor is áramvezető lánc, akkor is kisugárzó antenna és felfogó kis masinák milliós sokasága, ha kéz a kezét nem foghatja egy meg, mint itt minálunk. A szkség, az intézmény, bizonyonnyal nem régiebb két-három századnál, de azért igaz az, hogy évezredek a multja, hogy proféták és apostolok és hívő gyülekezetek, minden Embernevelők e földön: — eleink voltak.

Credo . . . Hiszek, hittel hiszek a°szabadkőművességnek a kir .: műv .: alkotta láncában. Hittel hiszek ennek a láncnak élő eleven erejében. Hiszem, hogy a szkség, amely mindig az időkhöz mért formában és az idők szükségességéhez váltott lélekkel volt mindig egy és mégis mindig más, előbbre-

vívője az embernek, az emberben való hitnek, a haladásnak, az ős önzés helyén a civilizációnak, — s most épügy teljesíti hivatását, mint egykor a multban és mindvégig a jövőben.

Hiszünk, ha nem érinthetjük is testi valóságában a beteljesült célt, hiszünk, nem mint Tamás, — hiszünk, mert tudjuk: a mi kertünk nem a gyümölcsök kertje: palántás tábla a mi területünk, ahonnan a magból kihajtott palántát termő kertekbe kiültetni fogják csak. — Nem a „facta ad extra“ fontosak, ahogy a nagy tv. ∴ Lessing mondotta. Nyomorenyhítő minden intézmény, csak korszerű alkotás, csak a kor hibás berendezéseinek megenyhítése. Máról — holnapra való. A nagy hivatás: a jövőt palántázni, a gondolatot kihordozni, mielőtt világra születnie lehetne. A meg nem álló életet, a haladást szolgálni. Egy családról, egy nemzetről, egy fajról, egy országról az Emberre átvinni a közösséget. Az egybefüggő, a minden részével szorosan egymásba kapcsolódott Föld életét egy megértő egységbe segíteni. A homo homini lupus után elkövetkezett natio nationi lupus és a fekete szárnyait már ezen is túl terjesztgető continens continenti lupus helyén az Ember világát, Isten igazi országát születésre segíteni.

Ignatiusról, Loyola Ignácról, a katolikus hitvallás harci seregének a megteremtőjéről irva van, hogy amikor még nem volt Isten katonája, csak hittel teli kereső, életvándor, — egyik útján egy mór katonával került össze, aki isten anyjának szeplőtelen tisztaságáról hitetlen gunnyal beszélt. Mikor egy keresztutnál elváltak, ahol a mór ment tovább a síksági ösvényen, Ignatius pedig a magasba vívő hegyi ut előtt állt lovával, haragban égő lelke habozni kezdett, vajon utána forduljon-e és leszúrja törével az ő igaz hitének gyalázóját, tettel védvén meg így az egy-igazat, avagy menjen tovább az útján a magasság felé: — kétségei közt a lovára hagyta magát és a ló a magasságok útjára vipte.

És a jobbik rész adatott így neki. Kis tett helyett a nagy lélek. Megalkotta Jézus harcos szellemi rendjét az ő hitének a védelmezésére és terjesztésére.

Tör helyett lélek.

A szkség láncja is sokszor áll a választás előtt: — a harcos tettek terére lépni, törrel védeni a nagy és hittel hitt eszmét, tettekkel letörni a világ igaztalanságaiból, nyomoruságaiból, ha csak egy kavicsot is, — avagy a lélek magas útjára térni, nem állani harcba kósza egyesekkel, nem vérekedni a vakon gyűlölködőkkel és csufondárosokkal, hanem hitre tanítani, értő meggyőződést plántázni, átfórnálni hittel, tanítással és életvitel példájával a nevető, az önző, a maradi hitetleneket, a haladás pogányait.

És a jobbik rész így adatott nekünk: — a lovunk, a lelkünk a magasságok útjára visz.

A szkségben megnemesedve, — hittel és nem a mindenben kételkedés menedékeként — áldozunk az „ismeretlen isten“ oltárán. — A hanyatló Róma, mert nem hitt a régiekben, de kételkedett és félt az ujaktól, állított oltárt az „ismeretlen isten“-nek. Mi, ismeretlen katonái a jövendőnek, mi hittel visszük a szívéinkben, a mi frigyszekrényünkben az ismeretlen istennek, a holnapnak, a haladásnak az oltárát.

A lényegében és céljában, a hivalásában mindig az volt, — de ma egészen bizonyosan az a szabadkőmives „felekezet“: Holnaphívők. Egymáshoz kapcsolódása sok egyes embernek, akik az ő egyéni életvitelükön, az ő egyéni céljaikon és egyéni élet-kiélésükön túl, érzik az évmilliók során az egyéni-lé-

főle nőtt közös, összefonódott, egymásra utalt, társadalommá szervezett emberi lét parancsát. Egymást keresése annak, ami az egyéni lélekben vívódó jószág és kétségeskedés, a maga legyőzése, az önmaga fölé emelkedés. Egymást meglátása mind az egyéni különféleségeken túl az élet mai szervezete szerint csak együtt, egymással és egymásért élhető Emberek.

Ha a vallásreformok és üldözések korában alakulván meg szervezetül: a vallásszabadságot írta fel legfelül a zászlajára a szabadkőmivesség, amelyet mi királyi művészetnek nevezünk, — egy hitet, amelyben „minden becsületes ember találkozhatik“, így mondja 1721-ből való legelső konstitúciónk, — s ha aztán pár évtized múlva, legelőbb Amerikában, az emberi jogoknak, az emberi egyenlőségnek milliók fülében akkor még képtelenül hangzott törvényét zsoldtározta és küldte vissza az ő Európnának a harmadik rend forradalmiához: — s ha Paneurópát üzent Amerikából akkor, amikor még ott is csak születőben volt a csillagos lobogó államközössége; — s ha felvilágosodást, enciklopedista világnézést és demokráciát hirdetett a Napkirályok, az utolsó abszolút monarchák korszakában, magukat az uralkodókat is „megfertőzve“ az ember-tisztelés mákonyával: — s ha népek és nemzetek önrendelkezését tanította a legvéresebb háboru teljében és Békét palántáz ma az egymás nyomorában egymást ölő nemzeteknek; — a Holnap csudáját, a Holnap magzatát hordozta alakította, teremtette és hitette és ez volt a lényege.

Hogy közben a mát sem felejtette, hogy az Ember mellett embereket is látott, a hívó holnap mellett gondokkal teli, szegény mát, — és közvetlen jókat tenni is próbált, menteni, adakozni, menedékházakat alapítani sinlőknek, aggoknak, özvegyeknek és árváknak: — a karitás, csak a földben megkapasz-kodó egyik gyökere volt a nagy horizontok felé terebélyesedő fának.

A lényege, — ismertető jelül nem használt, de megismertető igazi szimboluma mindig az az egy szó volt: a holnap.

Az emberi élet legszebb szava.

Ma jobban, mint valaha. — Ma az egész életünk a holnapra van építve. Öregek, egykor, a tegnapot élték vissza: ma a holnapot hívják, a holnapot várják, a holnapról álmodnak még ők is. — Ma rossz a világ, ma gond nyom, ma vesződünk, ma ver és kinez az élet.

De holnap... holnap az élet szép lesz, holnap a munka szép lesz, az ember jó lesz, az ember ember lesz.

Holnap.

Ez a Holnap, ami ugy lehet, soha sem jön el, ez a Ma értelme. Ez teszi a mát alkotóvá, ez ad akaratot, ez ad erőt, hitet, értelmet az „igéknek“.

Ha van az a negyedik dimenzió, amelyet Einstein az időnek nevez, egészen bizonyos, hogy a legkevésbé reális, a legkevésbé megfogható belőle az, amit Jelennek, és mának neveznek. — Tegnap, az van. Mert benne él a testünkben minden, ami volt, minden, ami vele és mindenkivel tegnap történt. — Holnap, az van, mert a tegnappal és a mával teli lelkünk ezt alakítja, építi, várja, hívja. — De Ma: ez az, ami soha nincs, mert folyton kiszalad alólunk. Ugy állunk rajta, mint a futószallag-lépcsőn, amelyen mi egy helyben állunk, de az szalad velünk tovább térben és időben. Ma: csak emlékezni lehet a múlta. Ma: csak gondolni lehet a jövőre. Akarni a jövőt. De megállani a mában, tartani a mát, hogy megállítsuk a holnap közeledő napját: — ez lehetetlen, ez önáltatás, ez nem ismerése az idő negyedik dimenziójának.

Nincs státusquo az életben. Mert élet: nem állás, hanem mozgás, még pedig nem az ismert dimenziókban, hanem abban az ismeretlen negyedikben,

az időben előre. Allhatsz egy helyen a lelkeddel: visz az idő. Viszi veled a tegnapot, amely halhatatlan lett az elmulásával te benned eleven ember, visz a holnapoz azon a mozgólépcsőn, ahol állasz odakötözve emlékeiddel, érdekeiddel, tehetetlenségi erők kötelékeivel. Alattad és veled szalad az idő. Nem tudsz elmaradni tőle. Minden tegnapoddal a holnapé vagy ember.

Igy vagyunk szabadkőművesek: szerény utverői, de hívői és szoltározói a holnapért dolgozók felekezetének. Hirdetjük az eljövendőt, az ujat, a jobbat az emberhez méltóbbat, a Janus-arcu örök változást amelynek egyik arca a múlt átmentett örökét nézi szeretettel, a másik a jövő felé tekint és oda mutat utat.

Ez a mi munkánk, ez a mi elhivatásunk: hitet tenni az Emberiségről és a magunk lelkének kiépítésén keresztül a minden emberek lelkét készíteni elő a békeséges, igaz emberiségre, aminek a neve: Testvériség.

„Zárt ajtók mögött, a csendes éjszakában zajtalanul dolgozunk a nagy nyilvánosságnak, a sugárzó és melegítő nappali fénynek és az emberiség haladásának“. És ha munkánkat, a soha nem muló munka kicsi részecskéjét elvégeztük ma és mindenkor: láncunkat megoldva így távozzunk békeséggel.

.....

A párisi ligakongresszus jelentősége

A Testvériség októberi száma már közölt ugyan rövid tudósítást (a 3 Ringe alapján) az általános szks. liga ezévi kongresszusáról, azért mégsem tartom fölöslegesnek, hogy mint résztvevő számot adjak személyes benyomásaimról. Először is azt a számbeli tévedést kell helyreigazítanom, hogy a kongresszuson nem egy, hanem kilenc magyar testvér vett részt és tudtommal csak Romániából egy; Hollandiából nem négy, hanem több, mint negyven. A magyarországi tveknak a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett ez az aránylag nagy száma azt bizonyítja, hogy a tvek, akik otthon nem dolgozhatnak, annál jobban vágyódnak a szks. munka után és keresik az érintkezést a külföldi tvekkel.

Az évről évre megújuló kongresszus jelentőségét abban látom, hogy ma ez az egyetlen alkalom, ahol különböző országokban élő és különböző nemzetekhez tartozó szks.ek minden hivatalos forma nélkül találkozhatnak, egymással megismerkedhetnek és egységes szks. gondolkodás kiépítésén dolgozhatnak. A liga ma még gyermekéveit éli és még nem megy minden úgy ahogy kellene, de évről évre javul és *Uhlmann* elnök buzgalma és közked, veltsége mindig közelebb hozza a Ligát a cél eléréséhez. A legnagyobb baj ma még az, hogy az egyes kongresszusok közötti idő nagyrészt üresen telik el s az egyévi időközökben összeülő kongresszusok rendszeren ott folytatják munkájukat, ahol az előbbi évben elhagyták. Pedig az idei kongresszus is sok fontos határozatot hozott. A legfontosabbnak tartom a Ligának azt a feladatát, hogy egységes szellemet teremtsen a szkségben az általános béke, a nemzetek közötti megértés és kölcsönös megbecsülés érdekében. Két csoport foglalkozott ezekkel a kérdésekkel. Az egyik a gyakorlati békemunka feladatait tárgyalta olyan kitűnő egyének előadása alapján, min *Lafontaine* szenátor, *René Valfort* és *Lucien Lefoyer*. Az ott hozott határozatokkal foglalkozni kellene minden egyes országos csoportnak, hogy ebben az emberiség jövő sorsára oly fontos kérdésben a haladó szkség körében egységes felfogás alakuljon ki. Ez ma annál fontosabb, mert látjuk, hogy a német szkség nagy része hogyan halad az ellenkező világnézet, a gyűlölködés és széthúzás felé.

A hasonló kérdéseket tárgyaló másik csoport az emberi jogokért folyó küzdelemmel foglalkozott, különösen a nők választójogával, a kötelező katonai szolgálattal, a leszerelés kérdésével stb.

Az írók és újságírók csoportja már évek óta foglalkozik azzal a tervvel, hogy állandó összeköttetést kell szerezni az egyes országok szk. írói és újságírói között, hogy egy ilyen egységes szervezet lássa el tagjait helyes, megbízható tudósításokkal és vezesse a védelmi harcot a szkség ellen irányuló támadásokkal és rágalomokkal szemben. Három évvel ezelőtt merült fel ez a gondolat a bécsi kongresszuson és azóta egy lépéssel sem haladt előre. Pedig ez volna a legcélravezetőbb mód az igazságtalan támadások visszaverésére és a félrevezetett profán világ felvilágosítására.

Foglalkozott a kongresszus az ifjuság nevelésével is. Ebben a csoportban a *legérdekesebb Déznay tv.* (Temesvár) előadása volt a *szellemi olimpiáról*. A Liga elhatározta, hogy ebben az évek óta folyó munkájában támogatja Déznay tv-t.

A gyűléseken és előadásokon kívül folyt le a tvek szabad érintkezése és megismerkedése egymással. És ha jól rendezik ezeket az összejöveteleket, ott szövődnek barátságok a különböző nemzetek szk.-ei között, ott ismerkednek meg egymás szk.-i munkásságával és így alakul ki az egyetemes *szkség szelleme*. Ezért kellene nagyobb számban látogatni a Liga kongresszusokat, a különböző országok területén élő magyar tveknek is. A jövő évben Prágában tartandó kongresszuson remélem nagy számban fogunk találkozni. (B. I.)

.....

Cotoiu t. előadása a kisebbségi kérdésről

A M. L. N. fennhatósága alá tartozó testvérpáholyok valamennyien foglalkoztak már bizonyára Cotoiu t.-nek a Pythagoras páholyban tartott érdekes előadásával a kisebbségi kérdésről. Ez az előadás első formájában az aradi Concorðiában került kalapács alá s ottani megvitatása után került a regáti testvérpáholy elé, számolva már azzal is, hogy a regáti tt.-től a kérdés lényegében meglehetősen távol áll, minthogy nem voltak közvetlen kapcsolatban vele. Cotoiu t. előadását M. V. t. fordításában az alábbi alakban vette kalapács alá az Unió, melyet mint dokumentumot is érdemesnek tartunk a Testvériségben közzétenni, de főként azért is, hogy a román nyelvet nem bíróttek számára mindig hozzáférhető legyen.

A kisebbségek problémája kényes, mert lényegében politikai kérdés. Szks alkotmányunk nem engedi meg a politikai kérdések tárgyalását. Mint-hogy azonban a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméi helyet foglalnak a szks eszmék között, bármely kérdést e néző pontokból kell tárgyalás alá vennünk és ha a nemzetközi szks kongresszusok tárgyalták és tárgyalják Páneuropa kérdését — amely bár politikai kérdés, egész csomó szks eszme megvalósítására törekszik, — mi is tárgyalhatjuk a kisebbségi kérdést, nem politikai vonatkozásban, hanem mint keresését olyan lehetőségeknek, amelyek a többségek és kisebbségek békés együttélését és teljes összhangban való együttműködését biztosítják és mint tisztázását olyan kérdésnek, amely minden bizonnyal szoros kapcsolatban áll Páneuropa problémájával.

A Concordia páholyban több munkán át többségek és kisebbségek részvételével folytatott viták eredményeképpen egyhangulag megállapították, hogy a politikai pártok sehasem fogják tudni megoldani ezt a kérdést, mert csak a szks páholyok foglalkozhatnak „sina ira et studio“ e kényes és nehéz kérdéssel.

Nem lehet elvitatni a kérdés létezését, hiszen nagy erővel zajlik közöttünk s meg nem oldása esetére egy második világfelfordulást zudíthat még reánk.

Ha szks szellemen tárgyaljuk a kérdést, nem vezethetnek minket sem egoizmus, sem tisztán profán politikai tekintetek, sem a revans szelleme, sem az elégtelenség érzései. Ismernünk kell a messzi és a közeli multat, *de csak mint informatív anyagot*. Igaz lélekhez nem méltó, hogy olyan érvekhez folyamodjék, amelyeket tegnap már megcáfoltak és egy olyan kérdés, amelyet ma, új viszonyok között kell megoldani, csak összes vonatkozásainak tekintetbevételével oldható meg. Nem szabad, hogy a kisebbségek a többségiek magatartását gyanakodva nézzék és egyesek vagy hatóságok egyéni tévedéseit általánosítsák és úgy fogják fel, mintha az a kisebbségeknek címzett kihívás volna.

Az elégtelenség érzelme ne utasítsa vissza a látszólag jelentéktelen engedményeket, mert minden engedmény egy elvi igazság elismerése s haladás a kérdés megoldása felé.

Az igazi szks jó hazafi, de nem sovíniszta.

Nemcsak, hogy meg kell engedni, hanem támogatni is kell minden nép kulturáját, mert ki tudja, vajjon ez a szabadon fejlődő kultúra nem hoz felszínre olyan kincseket, amelyek az egész emberiség fejlődésére hatással lehetnek. Egy magát valamire becsülő kultúrához nem illő beleszedet, hogy más kultúra beolvasztására törekedjék. Lassu, önkéntes beolvadás magától megy végbe, észrevétlenül, kölcsönös egymáshatás útján.

A szks páholyban a problémákat a szks eszmék szempontjából kell tárgyalni. Minthogy ezeket minden szks elfogadta, meggyőződésből, e kérdésben sem lehetnek véleménykülönbségek.

Ha a románoknak a multban nemzetiségükért folytatott harcait tanulmányozzuk, örömmel állapíthatjuk meg, hogy *magyar írók is védelmére keltek az akkori román nemzetiségnek*. Ha azokban az időkben, amelyek anynyira különböztek a háboru utáni gondolkozásmódtól, lehetséges volt, hogy az uralkodó nemzet egy tagja más meggyőződést nyilváníthasson e kérdésben, *mennyivel inkább kell nekünk ma előítéletmentesen tárgyalnunk e kérdést* itthon, nálunk, a páholyokban.

Különböző szerzők egyértelműleg elismerik minden nemzet jogát a valóság, a nyelv és a kultúra szabadságához. Tovább menve meg kell valósítani az állampolgárok egyenlőségét gazdasági és politikai téren, minden megnyilvánulásukban és ép itt kell keresnünk az ország minden elemének, többségieknek és kisebbségieknek szolidarizálódását, mert ha közös érdekeik, azonos céljaik lesznek, az összesek szolidarizálódása könnyebben fogja megteremteni az óhajtott eredményt: általános gazdasági jólétet, rendezett politikai és közigazgatási állapotokat, amelyeknek meg lesznek a jótékony gyümölcsői mindenki számára.

Ne lássanak a többségiek egy kisebbségi elégtelenségében ellenük vagy a haza ellen irányuló lázadást, hiszen elégtelen hangokkal találkozunk többségiek részéről is, viszont a kisebbségiek ne kürtöljék világgá az egyesekkel történt igazságtalanságokat, mikor ezek megtörténnek többségiekkel is. E tekintetben a sajtó hangjának kellene megváltoznia, támadó, heveskedő helyett, tárgyilagosnak, nyugodtnak kellene lennie. — A nép izgatott hangulatát inkább csendesíteni kellene, mint sovíniszta eszmékkel táplálni. Így elő lehetne segíteni a tényleges festvériesülést s nem táplálnák állandóan a viszálykodást.

A sajtó tulásainak letompításával nagy lépést tennénk előre, mert az

igazi művelt emberek, többségiek, kisebbségiek könnyen elhárítanak a többségiek és kisebbségiek közötti ütközőpontokat. Minthogy azonban az értelmiséghez tartozók kisebb-nagyobb, különböző érdekeltsgű közösségekben tömörülnek, amely közösségeket a gyakran vak tömegek rokonszenve tart fenn, hogy el ne veszítsék napszerűségüket, a beléjük vetett bizalmat, nem mernek a tömeg izlésének nem tetsző hurokon játszani. És ahelyett, hogy igyekezzenek a felizgatott tömegeket felvilágosítani, még jobban felkorbácsolják. Ime, ez az oka annak, hogy a különböző szervezetekben tömörült értelmiségiek a profán világban nem tárgyalhatják sok eredménnyel a többségiek és kisebbségiek békés együttélésének kérdését, mert mihelyt más csoportok megtámadják vagy meggyanúsítják őket, némaságra vannak kárhóztatva.

A páholyok, tagjaik révén, kik ugyanazon békés összhang, szeretet és tiszta idealizmustól vannak áthatva, félelem nélkül tárgyalhatják e kérdést. Egy szk.-nek a tárgyilagosságát a másik oldalról nem fogják hazaárulásnak tekinteni. Az igazi szks profán életében is tárgyilagosan, részrehajlás nélkül fog megvizsgálni minden kérdést és nem fog különbséget tenni többségi és kisebbségi kö. ölt, tartozzék akármelyikhez a kettő közül. Így a bizalmatlanság helyét kölcsönös bizalom fogja elfoglalni, a gyűlöletet szeretet fogja felváltani.

A szk. pp.-ban szereplő legfontosabb kérdés Páneuropa kérdése. Elvben a világ legtöbb neves embere elfogadta a gondolatot. Lehet, hogy a gondolat közelebb van a megvalósuláshoz, mint gondolnók. Az államok gazdasági függősége egymástól politikai függőséget is szülhet és Páneuropa megvalósításában kívánatos volna, hogy minden alkotó tagállam már megoldott belső kérdésekkel vegyen részt. Páneuropa rendszerében sokkal eredményesebb lesz az együttműködés, ha a kisebbségi kérdés már meg van oldva.

Beszélnék a kisebbségek különböző irredenta törekvéseiről, megmozdulásairól, amelyeket az állam ellen irányuló merényletek és amelyeket mint valami gonoszteiteket el kell nyomni. Vajjon a közönséges bűnök esetében a legbiztosabb elnyomás nem a megelőzés? És vajjon, hogy egy feltételezett, vagy valóban létező irredent mozgalmat megelőzzünk vagy megszüntessünk, *nem az volna a leghatékonyabb eszköz, ha az illetékesek megtárgyalnák a még látszólag oly túlzó követeléseket is a legteltesebb őszinteséggel.* Megnyilvánulásában elfojtott akaratok mindig azzal fenyegetnek, hogy kitörnek, mikor nem is várjuk. Tárgyalások utján még a leghevesebb ellenfelek is megértik egymást, legalább elismerik az ellenpárt egypár érvét és itt kezdődik az ut, amelynek a végén az egyetértés fáklója világol.

Romániában számra legfontosabb kisebbség: a magyarok. A történetírók szeretik e két népet mint egymás régi ellenségét feltüntetni. Pedig könnyű megállapítani, hogy e két nép érdekeit és hivatását tekintve hasonló egymáshoz. Mindkettő elszenvedte a török uralmat, mindkettőnek döntő szerepe volt Európának a török hódításától való megmentésében. Semmi sem bizonyítja jobban ezt a közös sorsszeretet, mint az, hogy sok román harcolt magyar vezérek alatt a törökök ellen és nem egyszer ezek a vezérek román paraszt eredetűek voltak, kik a legmagasabb rangokat is elérték e harcokban szerzett kiváló érdemeik miatt. Közös érdekeik, a történelem kérlelhetetlen akarata testvérekké tette őket és vállvetve harcoltak a közös ellenség ellen.

Ha ez a két nép nem harcolt volna együtt közös ellenségük a kultura ellensége ellen, ki tudja, hogy Európa elérte volna-e mai műveltségi fokát?

Higgyük hogy a történelem megismétlődik és ezek a jelentéktelen kisebbségi surlódások elsimulnak.

Keresztelő János ádventi éneke

Valaki jön az úton
léptei alig vernek zajt. Léptet nesztelenül,
fáradhatatlan. Jön felénk.
Különös jelek nem jelzik jöttét előre,
különös jegyek nem tüntetik személyét külömbnek.
Ember jön az úton, felénk közeledik.
Csak felismernők.
Csak a szemeink nyitva legyenek, mikor elébünk lép.
Csak a szívünk felkészülten várja jövetelét.
Csak a szó, mellyel üdvözljük majd, legyen a helyén,
ne mondjon többet, de kevesebbet se mondjon annál,
ami megilleti őt. Ami egyedül illik hozzá és hozzánk.
Bizonyos, nem fog gyújtó szavakkal babonázni akarni,
nem lesz büszke, sem gögös, de megalázkodni sem tud.
Sem királya, sem rabszolgája nem akar lenni ennek a világnak.
Nem ígér
nem követel
nem siettet és nem várakoztat.
Kinyújtja felénk a kezét
s életének melegét átárasztja ránk abban az egy kézszorításban.
Ránkveti a szemét s tekintetünkbe kapcsolja mágneserővel.
Kézen fog, úgy vezet.
S belénkdőbben akkor az érzés: ő az Út, az Igazság, az Élet.
S ha még lesz maradék-hittünk akkor,
megindulunk mellette csöndesen.
Semmibe vész hátunk mögött a mult,
elsimul a holnap gondjainak minden redője homlokunkon.
A jelent fogjuk élni úgy, amint van. Mert tudni fogjuk:
ez az a perc, mely többé nem ismétli magát soha.
Ez a pillanat az övé, ez a pillanat a miénk,
ez a pillanat életé és halálé, mert oszthatatlanul egységes-egy
Ugy éljük, hogy a holnap ezen épül,
ugy éljük, hogy a világ ezen épül.
Éljük: elérzékenyülés nélkül, pátosz nélkül,
szabadon és tisztán, egész kiterjedésében a teljességnek.
Nem türelmetlenkedünk, nem harcolunk körömmel-foggal érte,
de nem is várunk rá ölbetett kezekkel.
Készülődünk. Felkészítjük magunkat, hogyalkalmasaknak találtsunk
Még nem vagyunk azok, tudjuk,
még arra sem vagyunk méltok, hogy az ő saruit megoldjuk.
De méltók leszünk az ő igazságára az ő közelében.
Halljuk lépteit, bár nesztelen jár, mint a csillagok,
Halljuk. Közeledik. Hadak útján, sebzett lábakkal, jajszó nélkül.
Felénk közeledik. És itt lehet már virradóra.
Ne habozzunk, ha követni kell őt.
Az ember jön az úton. Felénk jön. Várjuk.

SZENTIMREI JENŐ

Az erdélyi jánosrendü páholyok emberbaráti tevékenysége

A Testvériség szerkesztőbizottsága körkérdéssel fordult a Jánosrendi Szövetségbe tartozó testvérpáholyokhoz. Beszámolót kért tőlük a karácsonyra megjelenő decemberi szám részére arról az emberbaráti tevékenységről, melyet az egyes keleteken dolgozó tt-ek a páholyok keretén belül és kívül kifejtettek. Különösképpen érdekelte a szerkesztőbizottságot s bizonyára e lap olvasóit is, hogy az egyes keleteken milyen eredményekkel járt az a munkanélküliek segélyezésére indított mozgalom, melyre a Szövetségtanács Fekete Andor t. kezdeményezésére felhívta a páholyok figyelmét? E nehéz feladatnak gyakorlati megoldására Románia különböző városaiban különböző kísérletek történtek. Ezekről jórészt olvashattunk a napilapokban és a mozgalom vezetői és lebonyolítói között mindenütt örömmel olvastunk szks neveket. Tanulságosnak tartottuk volna a jövőre vonatkozólag, ha az egyes keletekről a gyakorlati megoldások módjairól tájékozathattuk volna a Testvériség utján olvasóinkat. Erre azonban — fájdalom — kevés teret, 50—100 sort szabhattunk meg az egyes páholyok részére s így kimerítő beszámolót nem is kaphattunk. Olyan keletekről azonban, amelyeken különösen eredményesnek mutatkozik a munkanélküliek segélyezésének bevezetett módja, mert sikerült a hatóságoknak és a társadalomnak olyan mértékű bevonása, mely az akció akadálytalan és kielégítő lebonyolításával kecsegtet, kérjük tudósító tt.-einket, szíveskedjenek kimerítőbb tájékoztatást küldeni következő számunk részére. Jóllehet, a szksségnek nem elsődrendű feladata emberbaráti akciók lebonyolítása — de a mai súlyos viszonyok között nem is háttérbe állítható feladata — a Testvériség ezt a kérdést is állandóan felszínen kívánja tartani. A mostani számra beküldött válaszokat a beérkezés sorrendjében közöljük az alábbiakban.

Levél a Bihar □ munkásságáról

Szeretet Tv.-em!

Folyó hó 5-én érkezett felhívásodban 50—100-soros közleményt kértél tőlünk páholyunk f. évi emberbaráti tevékenységéről s ebben az irányban végzett munkájáról és én a kért közlemény beküldése helyett kénytelen vagyok azt az őszinte vallomást tenni, hogy ez a tevékenységünk alig volt számbavehető és ezért igaz sajnálatomra, alig van róla jelenteni valóm.

Páholyunk minden anyagi erejének kimerítésével, az akkori tarthatatlan helyzetnek véget vetve, új páholyhelyiséget létesített s nem maradt anyagi erőnk karitatív tevékenység kifejtésére. Minden testvérré kelleténél nagyobb terhet róttunk, úgy hogy ma már kiméltre szorulnak.

Igen kevés kivétellel a kedvezőtlen anyagi helyzettel küzdődő testvérekből álló kis páholyunk az inségakciókból csak igen kevéssé veheti ki részét s nem áll módunkban ilyen célt szolgáló intézményeket létesíteni.

Amit mégis jóakarattal és igyekezettel tehattunk, a következő volt:

Van városunkban egy több évtizedes intézmény, a *Gyermekbarát Egyesület*, amelyet még a „László Király“ □, amelyből páholyunk kisarjadzott, létesített. Ennek vezetésében a vezető helyeket ma is testvérek töltik be s ők végzik a leguagyobb munkát, hogy az egyesület védenceinek e télen is ruházat, lábbeli és élelem jusson.

Páholyunk egyik tagjának köszönhető egy fiuárvaház létesítése s az intézmény fenntartása körül két testvérünk fáradozik ma is a legtöbbet.

Hogy a város inségakcióiban és a munkanélküliek segélyezésének lehetővé tételében és irányításában résztvehessünk, hogy ez akciókban a szabadkőművesi szellem érvényesülhessen, egy a tanács tagjai közt helyet foglaló testvérünk útján arra törekedtünk, hogy a kiküldött bizottságok tevékenységében páholyainknak arravaló tagjai résztvehessenek. Sajnos, az illetékes helyre juttatott névsor tudomásul vétetett ugyan, de az ajánlottaknak tevékenységre alig nyílt alkalom, mert maga a város vezetősége sem határozta el magát a viszonyok által megkövetelt cselekedetre.

Eddig egyetlen tv.-nek, páholyunk helyettes főmesterének nyílt csak alkalma a munkanélküliek segélyezése ügyében a város által kijelölt bizottság megbeszélésein részt venni.

Egyik testvérünknek, egy pénzügyi vezetőjének köszönhető, hogy a társintézetek ugyane célból közös akcióra és áldozathozatalra határozták el magukat.

Ugyanezt az ügyet szolgálták hírlapíró testvéreink is, akik az ügyet irásikkal állandóan ébrentartják s a társadalom lelkiismeretét felébreszteni igyekeznek.

Ezekből láthatod kedves Tv.-em, hogy amit tehattunk, nem volt megfelelő. Valamely intézményt, a mai szükségleteknek megfelelőt létesíteni nem tudtunk, számottevő, beszámolásra alkalmas, karitatív tevékenységet kifejezni sajnálatunkra, nem tudtunk és testvéreink inkább csak jóakaratu buzgalmu-
kat és munkakészségüket állíthatták a fontos cél szolgálatába.

Testvéri üdvözzettel:
Dr. Edelmann Menyhért,
főmester.

A „Pax“

A páholy által alapított „Ingyentej és Ingyenkenyér“ intézménye a folyó munkaévben is gerincét képezte a jótékonyág terén végzett munkájának. December hó 1.-től kezdve öt hónapon át napi 380 liter tej és ennek megfelelő kenyéradag kerül ingyenes kiosztásra. Ezen mennyiségből a páholy napi 80 liter tejet adományoz, a többi pedig a városi bizottságokban levő ttv.- közbenjárására a város adja. A tej a városi népkonyhákban ttv.- felügyelete és ellenőrzése mellett kerül kiosztásra.

A népkonyhák felállítására, a munkanélküliek ingyenebédrel és tűzifával való ellátására szintén a város vezetőségében helyet foglaló ttv.- kezdeményező indítványára történik. Magának a páholynek e téren alig akad direkt tenni-valója, mert a munkanélküliek és szegények segélyezése tekintetében a város hatósága oly megértést tanúsít, hogy a különböző bizottságokban levő ttv.-nek ugyyszólván csak fel kell vetniök az eszmét, hogy az — amennyiben a város anyagi viszonyai megengedik — megvalósuljon.

A páholy által alapított napközi gyermekotthon ez évben is megszaki-
tás nélkül folytatta áldásos tevékenységét. Naponta átlag 40 gyermek rész-
sül abban napközi oltalomban és ellátásban. Ezen otthon egy tanító tv.- és
nővér házaspár vezetése alatt valóban mintaszerűen végzi azt a feladatot,
amelynek betöltésére hivatott.

Említésre méltó még a páholynek azon munkássága, amellyel a gyermeknyaraltatási akciót keletünkön megszervezte. Ez az akció a profán hatóságok által felkarolva, ma már rendszeressé vált.

A Concordia

A Concordia f. évi szeptember 25-én tartott munkájában foglalkozott a munkanélküliség kérdésével, úgyhogy ez a tárgy a Szövetségtanács 387—1931 sz. szeptember 29-én kelt táblájának *beérkezte előtt* vétetett kalapács alá. Mindnyájan tudatában lévén annak, hogy a munkanélküliség milyen súlyos problémája társadalmunknak, egységes vélemény alakult ki olyan irányban, hogy páholyunknak is ki kell vennie részét a munkanélküliség enyhítését célzó akcióból és lehetőleg hathatósan támogatnia a munkanélkülieket segélyző mozgalmat. Dr. Eekete tv. indítványának beérkezte előtt alakult ki tehát nálunk az a mozgalom, mely *teljességében az említett indítvány szellemében halad*, és a fenti munkán számos tv. fejtette ki véleményét ezen tárgyban.

Páholyunk elhatározta, hogy *ugy anyagi hozzájárulással, mint belső és külső propagandával* támogatja az Arad város vezetőségének kezdeményezésére megszervezett munkanélküli segélyakciót, és az anyagi hozzájárulás lehetővé tétele céljából minden munka és értekezlet után külön perselyt köorzünk a munkanélküliek részére. Páholyunk néhány tagja aktív részt vesz a városi hatóság segélyakciójában és a testvérek összessége élénk társadalmi propagandát fejt ki ezirányban, úgyhogy *alig van vállalat, cég, sőt magánember, aki valamilyen formában közvetve vagy közvetlenül ne volna bekapcsolva* ebbe az egész várost behálózó és valóban nagyszerűen, széles alapokon megszervezett segélyakcióba.

Az *ingyentej* valamint *ruhakiosztást* ez évben is megszerveztük és az eredmény nem marad az elmúlt év mögött

Három hét előtt kezdték meg nővéreink a *szegénysorsu iskolásgyerekek ebéddel való ellátását*. Páholyunk helyiségében naponta közel 100 iskolásgyermek kap izletes meleg ebédet és dacára a rendelkezésre álló szerény anyagi eszközöknek, nővéreink buzgalma folytán kilátás van rá, hogy ezt az akciót 5 hónapon át tudjuk folytatni. Karácsonyra gyermekruhákat szándékoznak nővéreink kiosztani.

Ezzel be is számoltam páholyunk eddigi tevékenységéről, melyet a munkanélküliség lokális enyhítése érdekében fejtett ki, és közlöm még, hogy munkaprogramunk magvát „Vérkeringési zavarok a világ gazdasági életében” című előadásorozatot és vita képezi. Előadó testvéreink profán közönség részére is megtartják előadásait, úgyhogy ezáltal jelentékeny felvilágosító, kulturmunkát is végzünk. (f. s.)

Az Aurora

Készséggel, de egyuttal fájdalmas érzéssel számolunk be ebben az évben végzett emberbaráti munkáinkról. Sokkal kevesebbet tehattunk, mint az elmúlt években, s ezerszerre kevesebbet, mint amennyit tenni kellett és szerettünk volna. Ha azonban fájjaljuk is, hogy a bennünket talán legerősebben sújtó gazdasági válság anyagi erőforrásainkat hamarosan kimerítette és még pusztá egzisztenciánkban is megrendített, a jó lelkiismeret tudatával mond-

hatjuk, hogy még e fatális viszonyok ellenére is törekedtünk teljesíteni humanitárius kötelességünket.

Ép e nehéz idők következtében a több mint ötven páholytag közül rendszeresen csak 18—20 tv. vett részt a munkában, s főképp a régebben élénk érdeklődést tanúsító vidéki tagok távolmaradását éreztük meg erősen. Az ilyen módon meglazult kapcsolat és az ugyanazon kitarító gárdának az adminisztratív munkában és a közvetlen áldozatokban való állandó és intenzív részvétele magyarázza meg, milyen megerőltetésbe került a páhollyal szemben hagyományosan és friss szükségből felmerült emberbaráti igények részben való kielégítése is.

Több mint négy évtizedes emberies szokásnak teszünk eleget, mikor máshonnan segélyben nem részesülő nyomorgóknak adományokból és a magunk vagyonából minden télen több vagon tüzfát osztunk ki. Így a múlt esztendőben is négy vasuti kocsira valót, aminek költségeiből 13 ezer 16 lej idei büdzsénket terhelte. Az ez évben foganatosítandó fakiosztás most képezi munkánk tárgyát, s arról számszerű kimutatást ma még teljesen nem adhatunk.

Hasonló emberbaráti gondolat volt, hogy szegény egyetemi hallgatók tanulmányát segítettük elő évenként kisebb-nagyobb segítő összeg adományozásával. Ebben az évben mindössze 3600 lejt fordíthattunk erre a célra. Más, támogatásra szoruló szegényeknek, árváknak özvegyeknek készpénzben 9500 lejnyi segélyt adtunk.

Csak az emberbaráti célzattal hozott anyagi áldozatról adandó kép teljessége kedvéért említjük meg, hogy az Aurora több, megszorult, válságba jutott testvért is nagyobb összegekkel támogatott.

Mind ezek az adatok azonban korántsem meritik ki páholyunk karitatív tevékenységét. Az Aurora már a Fekete Andor tv.-ünk időszerű és helyesen előtérbe vetett javaslata előtt szolgálta a munkanélküliek problémáját. Brassóban már a múlt évben résztvettünk — személyenként és mint páholy is — a segítőakcióban és egy testvérünk javaslatára, aki a segélyező szervezetben bizonyos rétegeknek a segélyezésből való kimaradását konstataálta, az Aurora azonnal ötezer lejt adott e munkanélküliek javára.

Most is a Traján páhollyal szolidárisan egy-egy bizottságot küldtünk ki, mely a munkanélküliek hivatalos városi segélyezését kíséri érdeklődéssel s a mennyire csak befolyásunk érvényesülhet, rajta leszünk, hogy a munkanélküliek segélyezése a szociális, emberbaráti és erkölcsi szempontoknak egyaránt megfeleljen.

Páholyunk egyébként is az egész év folyamán gyakorolta humanitárius hivatását, s akárhányan a testvérek közül anyagi tehetségükön túl is készséggel, szks öntudattal hoztak áldozatot. A legnagyobb áldozatot azonban, — ha nem is anyagit, hanem erkölcsit — most hozzuk azzal, hogy egyáltalán, hacsak a szk. nyilvánosság előtt is, a magunk áldozatairól, emberbaráti cselekedeteiről szólunk.

Az Unio tevékenysége

Az Uniót sem képesítik a leromlott gazdasági körülmények nagyobb-szabásu emberbaráti program megvalósítására. Gondolni sem lehetett különösen a folyó munkaévben arra, hogy intézményes megoldásokkal igyekezzék a □ a társadalom segítségére sietni ott, ahol ennek legnagyobb szüksége

mutatkozik. Mintegy négyév előtt kezdeményezett gyermeknyaraltatási akciója eredményeképpen egyetlen intézményről, a beresztelkei gyermeknyaraltatótelepről mondhatjuk csak el, hogy szks kezdeményezésre s a páholy tagjainak és nővéreinknek tevékeny közreműködésével létesült s működött eredményesen a folyó évben is. Az intézmény vezetése és irányítása ma is tt-ek és nővérek kezében van tulnyomórészből. Hároméves kezdeményezése a páholyoknak az „iskolatej“ bevezetése különösen az elemi iskolákba. Nehány helyi elemi iskolában már szépen meghonosodott szokás a gyermekek délelőtti tejfogyasztása. Egy elemi iskolában a páholy magából pótolta azoknak a gyermekeknek tejpénzét, akiknek szülei ezt a magukéból fedezni nem tudták. Testvéreink tevékeny közreműködésével létesülhetett a ref. nőszövetség kezelésébe átadott „Benedek Sept napközi gyermekotthon“ is.

A szegényügy és a munkanélküli segélyezés ügye az Uniót szintén még a Fekete Andor t. indítványának megismerése előtt foglalkoztatta, sőt akciója már tul volt a kezdeményező lépéseken is a Szövetségtanács táblájának leérkezte előtt. Egyik buzgó t., aki már három esztendeje a legerélyesebb és legcéltudatosabb munkása a téli nyomorkérdésnek, megmozgatta és kész tervezettel siettetette a város tanácsát a cselekvésben. A munkában több testvért bevont, akiknek közreműködését a hatóságok szívesen fogadták, csak éppen — alkalmat nem adtak nekik eddig, hogy intenzívebben befolyhassanak a munkába. Mikor ezeket a sorokat írjuk, a testvérünk tervei alapján és az általa megmutatott segélyforrások felhasználásával megindított városi akció még nem jutott el a természetbeni segélyek kiosztásának megkezdéséhez. Reméljük azonban, hogy már csak pár nap választ el ettől.

Amit a páholy a maga szűkös anyagi lehetőségeinek keretén belül teljesíthetett, az bizony nagyon kevés, de felemelő a tudat, hogy ennyit is adhattunk. Kétezer lejjel siettünk a felsősófalvi tüzkárosultak segítségére. Egy nagyreményekre jogosító fiatal tanárt a tt-ek mintegy 3500 lejt kitevő adománya juttatott hozzá, hogy megrendült egészségi állapotát magaslati gyógyhelyen állíthassa helyre. Ezen a téren Aurora-beli tt-ek is értékes segítségünkre voltak. Ugyanilyen uton tanszerekhez juttatott a páholy egy autodidakta uton magát felküzdő s ugyancsak szép reményekre jogosító fiatal embert, akinek további időnkénti megsegítését is vállalta. Egy nehéz gondokkal küzdő négy gyermekes özvegy egyik középiskolás gyermekének tandíjköltségeit vállalta a jövőre is.

Nehéz viszonyokkal küzdő tt-ek segítségére is többször kellett sietnünk. A páholy temetési segélyalapját — fájdalom — négyizben kellett ör. kel.-be költözött tt-ek hozzátartozóinak kiutalnunk, rövid egy éven belül, ami egymagában 100.000 lejt meghaladó összeggel terhelte a tt-eket egyéb járulékokon és hozzájárulásokon kívül.

Ditrói Puskás Béla halála. Érde-
mes és nagy szks multu tv. költözött
ör. kel.-be Kolozsvár keletén. Ditrói
Puskás Béla, az Unió évtizedeken át
volt tagja, 76 éves korában távozott
körünkből ez év decemberében. A há-
borút megelőző években jólmenő, nagy-
jövedelmű vezérügynökséget vezetett
Puskás Béla és nem volt emberbaráti

megmozdulás Kolozsváron, amelyből
bőkezű áldozattal ki ne vette volna a
maga részét. Erdemes és becsületes
munkájával köztiszteletet vívott ki ma-
gának a profán társadalomban is. És
ezt a derék, jó embert élete alkonyán
különösen mepróbálta a sors: hat fel-
nőtt gyermekéből ötöt temetett el. Utolsó
utjára a tt. meghatott részvéte kísérte.

Mit tanulhat Amerika tőlünk és mit tanulhatunk mi Amerikától?

A Die drei Ringe közli ezt az érdekes cikket „A szkség küldetése” cím alatt. Ő is átveszi a „Nordamerikanische Freimaurerei” c. amerikai szks. folyóirat-ból. A cikk érdekes összehasonlítást tesz az amerikai és európai szkség között s már emiatt is megérdemli, hogy a csak magyar nyelven olvasó tt-ekkel megismeressük. A cikk szerzője maga is kiváló egyéniség:

Dr. Charles A. Ellwood, a Columbia egyetem tanára

Szövetségünk küldetésének fogalma sajnos nincs eléggé elterjedve. Ennek dacára missziót keli teljesítenie a világon, melyre sohasem volt nagyobb szükség, mint épen ma. A mai világ telve van egyenetlenséggel, türelmetlenséggel, sőt gyűlölettel és rombolással. Sohasem volt a világnak inkább szüksége a türelmességnek, a testvéri összefogásnak hirdetésére, építő munkásságra, mint napjainkban és ennek a hirdetése a legelső feladata a szkségnek, ez az ő evangéliuma, melyet osztályoknak, népeknek, fajoknak állandóan hirdetni kell. Ha a modern világ a türelmességet, az emberszeretetet és a teremő munkát, ezeket a szkségben megtestesült alapelveket meg nem tanulja, el nem fogadja, akkor civilizációnknak el kell pusztulnia!

Mi köműveseknek, mestereknek, építőmestereknek nevezzük magunkat, de *legfőbb ideje, meg is mutatni a világnak, hogy képesek is vagyunk egy az egész világot felölelő együttműködésben építeni.*

Törekvéseink legfontosabbika, a legelső szks törvény: a türelmesség. Nemzetek, osztályok, egyének csak úgy állhatnak fenn, ha megtanulják egymást értékelní, ez azonban lehetetlen, ha a létező különbözőségüket nem képesek úgy venni ahogy azok vannak és türelmet gyakorolni irányukban. A türelmesség az első lépés a kölcsönös elismeréshez és együttes munkához. Ezért nem véletlen, hogy a szkszek szövetsége, az „építőmesterek” szervezete olyan hatalmas befolyást gyakorolhatott az emberiség fejlődésére, hiszen ez képviseli nyomatékosan a szabadság és türelmesség alapelveit.

De nem elég, hogy csak mi éljünk ezen alapelvek szerint, hanem valamilyen módon a világ számára is megérthetővé kell azt tennünk. Büszke vagyok arra, hogy olyan egyesülésnek vagyok a tagja, melyben keresztények, zsidók, mohamedánok, buddhisták és konfuciánusok testvériesen vannak összefűzve. Ezt a szks szellemet, ezt a türelmességet az egész világba kihatóvá kell tennünk.

E szellemből nő ki az egész emberiség testvéri egységének tana. A nagy olasz historikus és demokrata Guglielmo Ferrero kimutatja egyik utóbbi munkájában, hogy az emberiség minden történelmi befolyás, sőt a saját akarata ellenére is az egység felé terelődik, még az utolsó négy évszázad háborúi is az emberiség mind szorosabb egyesülését idézték elő. Bebizonyítja az is, hogy csak egy sors vár az emberiségre és ez az egyesülés, hogy a történelmi fejlődés legbensőbb célja abban áll: az elszigeteltségből és egyenetlenségből az egység felé haladni.

Az emberek azonban örülségükben a közösségi tendenciáknak ellene szegülnek. Népek, osztályok és fajok, ha érintkezésbe kerülnek egymással, legelőször az egymás közötti különbségeket fedezik fel és tulértékeik saját előnyeiket, ami gyakran nemzeti, osztály és faji gyűlöletben jelentkezik.

Objektive az emberiség a közösségre kényszerítették, szubjektive még mindig ellenszegül az egység eme kényszerűségének. A folyamat fájdalmas kezd lenni. Mi azonban meg akarjuk tanítani az embereket arra, hogy sor-suk az egyesülés és hogy ennek a tudatnak az egyesek hajlamaiban és lel-kében gyökeret kell vernie, hogy e folyamat gyorsíttassék és végül az embe-riség testvéries összhangjához kell vezetnie.

Dicsekszünk azzal, hogy az egyháznakál régebben már dolgozunk e cél irányában. Ez öndicséretből azonban gyakorlatilag keresztül vihető programot kell kifejlesztenünk. Egy bizonyos mértékig már megvan, de ke-resztülvihetőségének valószínűsége sokat nyerne. ha minden egyes t. át volna hatva annak tudatától, hogy a szkség történelmi küldetése első sorban abban áll, hogy a világtestvériségnek ezt a kifejlődését erősítse és előmozdítsa. Az emberiség testvéri egyesülését, mint kívánatos és szükségessé odaállítani élet-bevágó feladata a szkségnek.

Végül a munkának, az építő-munkának a szükségességét a köztudatba bevinni, az emberiségre nem kevésbé értékes feladat. Kritikus időket élünk és mint a világtörténetnek hasonló időszakai, ez is inkább nemleges és rom-boló kritikát termel. Elfel-lejti, hogy civilizációnk csak építő „unkával” épült fel és ez a feledékenység a legfőbb oka a mi idők „boisevizmus”-ának. Tulságosan hangoztatja jogait és annál kevésbé törődik kötelességeivel. A kö-telességeket, mint babonákat kinevetik. Az élvezetek a jelen bálványai.

De kötelesség és munka csaknem identikus és aki a kötelességét elha-nyagolja, az rendesen a munkától való irtózásnál végzi. Nem arra törekszik, hogy a köznek lehetőleg szolgálatot tegyen, hanem az élet legkönnyebb útjait keresi. Ilyen alapon egészséges emberi társadalom nem épülhet. A mi az em-berek világában szilárd, egészséges és jó, és idő-k óta csak munkával és sze-retettel és nem másként teremtődött. Romboló kritikának helye lehet ott, ahol meglevő berendezéseket kell eltávolítani, de az ilyen kritika nem lehet elég-séges egy új világ ujjáépítéséhez. Erre csak a teremtő szellem képes. Szellem és munka teremti a kulturát, vagy nem mondhatnók ugyanis: a szellemi kul-turát? Amire a világnak szüksége van az: mindenkinek együttes munkája és ez az egészséges munkálkodás az építésnél, szintén a szkség küldetése.

Azonban azzal is tisztában kell lennünk és ez az együttműködésből kö-vetkezik, hogy a világot egyetlen szervezet nem válthatja meg, erre csak egy közösség képes, mely kisebb vagy nagyobb mértékben az egész emberiséget magában foglalja. Ha nekünk küldetésünk van, akkor ezt csak úgy tölthetjük be, ha mi a türelmesség, a testvériség és munka magasztos tanait egy — a világot körülöfoglaló — társaságban képviselni is tudjuk. Amint Prank t. egy-kor kifejezte: „Erkölcsei fejlődés, az emberiség haladása e világon a jók köz-reműködése nélkül nem lehetséges”.

— Miként leszünk képesek mi szkség biztosítani a „jó” közreműködé-sét? Igyekezzünk minden ország jó és haladó gondolkozású férfiai szövet-ségünkbe lépésre bírni? Vagy csak a gondosan kiválasztott vezetőgyeget?

E tekintetben úgy látszik az amerikai és az európai-kontinentális szks-ég nem halad egy uton. A 4 milliót kitevő szkségből több, mint 3 és fél esik Amerikára. Nálunk minden 10-ik ember szks. A szkség tulzott ál-talánosításának eredményez.

A mi páholyaink sok ballasztot cipelnek magukkal, sok t. csak épen a neve után az. Kifogásolható az is, hogy amerikai páholyok legtöbbje a filo-zofiai és etikai kérdések alaposabb tárgyalását, ami pedig a szkség má-

gasabb feladatát képezi, elhanyagolják. Tul fontos a rituálé és symbolika, melynek értelmezését az egyéni fantázia és hajlamra bízzák. A túlnépesség úgy látszik a szellemi színvonal leszállítására vezetett. E mellett azonban nem szabad elfelednünk, hogy az amerikai szkségnek az az érzése, hogy a politikai és szociális csata már el van döntve és megnyerve. A George Washington és Thomas Jefferson idejében élt szkség: határozott demokratikus, szociális és politikai célokért állott sorompóba és ezek az ideálok az Egyesült Államok alkotmányában le lettek rögzítve és ezért a tt-ek megelégedhetnek az- zal, hogy az így keletkezett politikai és szociális rend — fenntartását ellen- őrzik.

Arra is reá kell mutassak, hogy a két páholyokban elhanyagolt filozofiai és szociáletikai kérdésekkel a magas fokok, főképen a skót ritusuak sokkal inkább foglalkoznak. Természetesen itt sem az összes tagok, itt sem hivatot- tak mind sem a belső, sem a külső vezetésre, ennek dacára feltűnő nagy számu t.-t találunk vezető pozícióban, főként a materiális foglalkozási ágak- ból. Így az ilyen magasfoku testületek jelentősége Amerikában igen gyakran összefüggésben van azzal, aminő társadalmi állást tagjai betöltenek a polgári életben és ezért gyakran ilyen szempontok érvényesülnek a tt. megválasztásánál.

Remélem, hogy nem azt a benyomást keltettem, mintha az amerikai szkséget példaadó ideálként állítanám az európai szkség elé. A mi szks tes- tületeink nem nyilatkoznak meg mindig olyan entuziasztikus odaadással a demokratikus ideákról, mint Washington idejében, sőt olykor szellemi és szo- ciális irányban is hiányosságokat tapasztalhatunk. Az európai szkségek ezzel szemben, talán épen azért, mert ők ez a csatát még nem nyerték meg, sőt egyes országokban még heves üldözésnek vannak kitéve, kényszerítve vannak a szkség szociális és szellemi ideáljaiért, e dolgokkal való állandó foglal- kozással, az érdeklődést ébren tartani és tagjaikat ez irányok megértésére nevelni.

Az európai szksék az amerikaikkal szemben számbelileg gyengébbek, de gondosabban kiválasztott csoportot képeznek, melyeknek tagjai a szks moz- galom szellemi tartalmával jobban tisztában vannak. Jelenleg Amerikában tu- domásom szerint igen kevés kiváló t. van, aki körében a filozofiai szkség általános és szociális problémáival foglalkoznék. Pedig épen ilyen szellemi fejek hiányát érezzük és Európa sokat tehetne ez irányban az amerikai szks- ség érdekében, ha a szellemi kontaktus sokkal nagyobb mérvben volna léte- sítendő, mint ma. Az amerikai szkség ez esetben ismét ráeszmélhetne a maga nagy speciális feladataira és felelősségére és ezzel kapcsolatban a tagjainak megválasztásában nagyobb kritikával járhatna el. Ennek dacára más vonat- kozásokban az európaiaknak szolgálhatna például, a népszerűsítés, tagolódás tekintetében.

Ugy értem, hogy a szkségnek nemcsak kifelé van szüksége számos követőre, hogy fe'adatainak megfelelhessen, hanem a szervezetén belül is ki- tűnő, és kiváló vezetőkre. Így látom a szkség problémáját abban a kérdés- ben: milyen módon volna biztosítható a tömeg vezetése kevesek útján, ez a vezetés problémája.

Az európai szkséknek utat és módokat kell keresniök, hogy miként lehet a tömegekhez eljutni. Ugyanez a probléma áll a amerikaikra is, csakhogy más formában: nagyobb súlyt kell helyezniök kiváló vezetők választására és fejlődöképes szervezetbe tömörítésére.

Az európai szkségnek *szükségképen terjednie és népszerűvé kell válnia*, viszont az amerikaiaknak a szks ideálok követésére és azokban nagyobb elmélyedésre van szükségük.

Csak mindkét mód vezethet a szkség küldetésének teljesítésére e világon.

A szks alapelvek elterjedése bizonyára nem kizárólag a páholyok létszámától függ, hanem inkább attól, hogy mennyire képes befolyásolni a környezetét, aztán mennyire képes magának vezető szerepet biztosítani és ennek a vezetésnek lehetősége csak az egyesületsből származó nevelő munka mennyiségétől és minőségétől függ.

Felnőtt emberek új és magasabb ideálokra való nevelése nyilván nehéz feladat, míg az ifjuság nevelő befolyásolása sokkal könnyebb sikereket ígér. Ezért kell olyan eszközökről gondoskodnunk, melyek lehetővé tegyék a szkség eszméinek az ifjuság köreiben elterjedését, ily módon erőpazarlástól kíméljük meg magunkat. Azt ajánljuk ezért európai tt.-imnek, hogy a „De-Molay“ akcióval ismerkedjenek meg közelebből. A De-Molay szervezet ifjusági szervezkedés, mely szks vezetése alatt állva lehetővé teszi már 16-tól 22 éves korukig az ifjaknak ideáljaink gyakorlásában való részvételt. ¹⁾ Az építők, (Builders) melybe azonban csak szövetségünk tagjainak fiai vétetnek fel az apa kívánságára, ugyane cél szolgálja ²⁾.

Ez egyesületek rendeltetése, hogy az ifuságot még abban a korban, melyben jelleme még képezhető, hassák át a mi ideáljaink és így készíttesse nek elő a demokrata polgár feladataira. A szkség küldetése bizonyára ez.

Ez a mozgalom megérdemi minden ország szksének legmelegebb érdeklődését, mint legjobb módja a szkség és tanainak terjesztésére.

Leányok részére is vannak ilyen egyesületek: „Order of the Rainbow“ (Szivárványrend), „Hiob leányai“. „Nilus leányai“ stb.

¹⁾ A „De-Molay“ ifjusági szervezetet, melynek már 300.000 tagja van Frank Land t. alapította és az ifuságban a polgári rend erényeit propagálja, kötelezve őket, hogy tiszta és hasznos életet éljenek. Hivatásuk is van, mely a templáriusokra emlékeztet.

²⁾ A „Builders“-nek több mint 200 köre van és a szellemi, erkölcsi és testi fejlődést akarja előmozdítani.

Szele Endre t. halála. Az Unio □ tagjai sorából egy rövid hónap leforgása alatt másodiknak Szele Endre t. költözött el december 13-án, hirtelen halállal ör. kel.-be. A zajtalanul munkáló, csöndes állhatatossággal dolgozók közé tartozott Szelle Endre, akit az utóbbi években nehéz gondok is meglátogattak. 16-án az Unio számos tagja kísérete mély meghatottsággal utolsó útjára.

A Die Arbeit diszmunkája. A konventre Bukarestbe sereglett tt. tiszteletére a Die Arbeit p. diszmunkát tartott dec. 5-én a nagypáholy szentélyében, melyen számos skótritusu t.

is megjelent. L. Servatius h. nagymestert ércfedezettel fogadták. A páholy nevében E. Heitz főm. t. üdvözölte. A h. nagym. t. válaszában megemlékezett arról, hogy egy esztendővel ezelőtt affilálták a Die Arbeit páholyt, mely a lefolyt év alatt igazi szks. szellemről tett tanuságot. A munka egyetlen tárgya E. Heitz főm. t. előadása volt a szks. szimbolumokról. A körkérdés kapcsán Szöllösi Zsigmond h. nagym. t. mondott poétikus beszédet, dr. Weiss Gusztáv tv. az inségesek segélyezését köztötte a egybegyültek szívére. Lánchezédet Rosenthal Mór dr., a Pax főmesterc mondott.

BELFÖLDI SZABADKÖMÜVESSÉG

A Jánosrendi Szövetség tanács decemberi ülése. December 2-án tartotta ülését Ludwig Servatius h. nagymester elnöklete alatt Brassóban a Jánosrendi Szövetség tanács, melyen fontos tárgysorozatot tárgyaltak le. Megnyitójában elnöklő h. nagym. ismertette a dec. 5-én tartandó konvent tárgysorozatát, majd Bibescu nagym. hozzáintézett levelét, melyben értesíti, hogy az alkotmánymódosítást a konvent tárgysorozatából törölte. Így ennek letárgyalása a következő konventre marad, hogy a kellő előkészítésre idő legyen. Ezután összeállították a Jánosrendi Szövetséget a nagypáholyban képviselni hivatott főtisztviselők és szövetség tanácsosok névsorát azzal, hogy a végleges jegyzéket a dec. 4-én Bukarestben összeülő értekezlet fogja megállapítani. Ezt a jegyzéket valamennyi páholy nak megküldötték. — Kancellár tv. beszámolt a Traian p. tisztújító munkájáról és jelentette Deutsch Andor tv. siremléke felavatásának megtörténtét, melyen a szövetség és több páholy képviseltette magát. A Concordia páholy nál létesített, Deutsch Andor nevét megörökítő alapítványra a szöv. tan. 5000 lejt szavazott meg. A páholyok indítványai közül a Paxét, mely országos kulturegyesület alapítását javasolja, a szöv. tan. a jelenlegi viszonyok mellett nem tartja megvalósíthatónak. Ugyancsak nem tartották időszertűnek a Bihar indítványa kapcsán profán közönség részére kiadandó lap alapítását. Általában megvalósíthatatlannak tart a szöv. tan. minden olyan tervet, mely ma anyagi áldozatokat követel. A pp. legfontosabb teendőinek tartja s ezt külön is figyelmükbe ajánlja: a durva kő megdolgozását. — Főkincstáros tv. jelenti: a kincstárban 22.371 lej van, az özvegyerpely vagyona pedig 32.342 lej. Egyben megtette a javaslatát a szöv. tan. járuléka

ügyében a pp. hozzájárulásárai. A szövetség tanács a fejadó mellett foglalt állást. A nagypáholy nak fizetendő havi 12 lej fejadó alól felmentésnek helye nincs. A pp. jelentsék be a vezetőségnek azok nevét, akik egyéb járulékok alól felmentendők volnának. A pp. a hozzájárulást utólagos negyedévi részletekben fizessék. A kincstár megvizsgálására Lusztig Marcel és dr. Jonel Hozan tt.-et küldötték ki. A főkincstáros javaslatát a pp.-nak megküldik.

A Román Nemzeti Nagypáholy konventje. A december 5—6 összehívott konventet megelőzőleg, dec. 4-én este 7 órakor a jánosrendi delegátusok és szövetség tanácsai tisztviselők értekezletre jöttek össze Bukarestben, a nagypáholy helyiségében. Itt véglegesen megállapították a Jánosrend részéről a konventnek megválasztásra javasolandó, illetve a nagym. által kinevezendő tagok névsorát. Az 1931 évi konventet J. Pangal nagycomandor nyitotta meg. A konvent elnökévé J. Pangalt. helyettesévé L. Servatius h. nagym.-t választották meg. Az elnöklést Servatius t. vette át, majd felolvasták Bibescu nagym. t. levelét, melynek értelmében az alkotmánymódosítást a következő évi konventre halasztották. A Jánosrend részéről az alkotmánytervezetet előkészítő bizottságba L. Molnár, E. Heitz, O. Rhein, E. Jarosiewitz, S. Russu és dr. G. Weiss tt.-ket delegálták. A skót és jánosrendi rítusok munkájáról szóló évi jelentéseket olvasták fel. A jánosrendi kancellári jelentés azonos szövegű volt a legutóbbi szövetség tanács ülésén felolvasottal. A nagypáholy főtitkárának összefoglaló jelentése kapcsán elparentálta mindkét rítus ör. kel.-be költözött tagjait. A konvent felállással adott kifejezést kegyeletének. Főszónok tv. a szks szellem fejlődéséről, a feyelemről és a pp. látogatottságáról, majd a főalamiznás tv. által végzett

humanitárius tevékenységről számolt be. Főkincstáros tv. beszámolója és az ellenőrző bizottság jelentése után a főkincstárosnak a konvent megadta a felmentvényt. Ezután elfogadták a jövő évre szóló költségvetést, mely 600.000 lejrt megközelítő bevételt állít be a kiadások fedezésére. Elfogadta a konvent a Bihar. illetve a Jánosrendi Szövetség tanács indítványát „A romániai népek békés együttműködésének feltételei” címen pályázat kiírására, majd a választásokat ejtette meg. Nagymesterré újólág egyhanguan Bibescu herceg t-t, főkincstárossá Belu t-t. választották meg. A többi tisztségek ezuttal nem estek választás alá. A szövetség tanácsba a skót ritus részéről E. Peretz, Mavrocordat, Cantacuzino, Gheorghede,

S. Vasilescu, J. Peter és Pleniceanu tt. kerültek be választás utján: A jánosrendiek közül a benyújtott névjegyzéken kijelöltekéet választották meg. Az ujonnan megválasztottak fogadalomtétele előtt az elnöki széket Sadoveanu delegat promare maestru t. vette át, ki a munkát szertartásszerűen be is fejezte, vasárnap déli fél 2 órabor. Este igen látogatott bankettre ültek össze a konvent tagjai. Sadoveanu h. nagym. t. hosszabb költői szárnyalásu beszédet mondott a királyra, majd egy második felszólalásában a szks lelkiéletéről mondott mélyenszántó gondolatokat. L. Servatius h. nagym. t. a távollevő nagymestert és nagykomandort éltette. A konvent bankettjén meleg hangulatban még számos rövid beszéd hangzott el.

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

A nők és a szabadkőművesség. Erről a kérdéstről a *Reform* baráti körnek december 7-én tartott népes összejövetelén hallottunk egy minden ízében komoly tanulmányt. Egyik régi testvérnek már férjhez ment leánya mintegy beszámolót tartott ebben a tárgyban hosszabb időn át folytatott kutatásairól, hozzáfűzve végül a maga nézetét. A nagyobb munka 200—250 évre visszamenőleg végigvezette hallgatóit azokon a törekvéseken, melynek célja volt, hogy a nők is szkskékké lehessenek, páholyokat alapíthassanak, megismertette azokat a fölfogásokat is, melyek a nők szksségével szemben még ma is leszámítva kevés kivételt, érvényesülnek. Az előadó azzal az óhajjal fejezte be előadását, vajha az élen állók megtalálnák a módját és eszközeit annak, hogy a nők is cselekvő részt vehessenek a szkség munkájában. A gondos értekezés mély hatást gyakorolt hallgatóira. Méltán. Mert fölemelőleg hatott belőle az az igazi szkszi lelkület, mellyel a fölolvasót, bizonynal a szülői ház indította el életutjára. Az előadás

becsét csak növelte az a három hozzászólás, mely már a vacsora alatt hangzott el. B. K. szerint a nők szksségét nem a fölvétel a beiktatás dönti el. A nő, a gyermek, a férj s az édesapa szíven keresztül kapcsolódik bele a kir. művészetbe. Ma a földön általában inkább a gonosz, a gyűlölet tartja fogva az emberek szívet, a női lélekre vár a hivatás, hogy azokat belőle kiszorítsa és helyüket szeretettel töltsse be. Higyük, hogy az emberek lelkében nem a gyűlölet lesz örökké az ur, de elkövetkezik a szeretet uralmának ideje is, mert a szeretet erő és hatalom, melegség és fény. Ezért ne az alakiságot keressük. A nők így is sokat dolgozhatnak eszméink megvalósításáért. B. J. szerint a nők az előttük megnyitott páholyokban megállották helyüket. A szkség ma alkotmányszerűleg elvben kizárja a nőt. Ezt megértjük, ha a nőnek 2—300 év előtti helyzetére s az akkori közszellem hatására gondolunk. A nők fölszabadítása alig jó félszáz év előtt történt. Csak néhány évtizedes a gondolat, hogy a nő is résztvehet a

fejlődés és haladás munkájában. Ennek az átformaló eszmének általánossá kell válnia, amihez időre van szükség. Mig ez bekövetkezik, dolgozzék minden férfi és nő azzal a tudattal, hogy a férfi-férfi, a nő-nő, de mindenki ember, még pedig szks. érzülettel és gondolkozással. Az utolsó fölszólaló Sz. M. beszéde csupa poézis volt. Találó hasonlatok és magyarázó képek követték egymást; a szónok korát megcáfoló hévvel hirdette, hogy a női szksée ép oly régi, mint maga az emberiség. A nő a férfivel együtt mindenkor tevékeny volt a bölcsesség, az igazság és szépség diadalra juttatásában. A nő élete kezdte óta az emberiségért és boldogulásáért folyt. Tagadhatatlan, hogy ebben a célban az ideális eredmény szinte elérhetetlennek látszik. Mégis csüggedni nem szabad. A vágyódást ápolni, fokozni kell, a végből, hogy minden egybefüzdődjék abban: ami az embert emberré teszi.

(Budapest)

S. J.

A szabadkőművesség multja és jelene. December 8. a Sas nevet viselő baráti kör „Milyen a szkség helyzete Európában?” címmel több részre osztott előadássorozatot kezdett. A bevezető előadás a cimben jelzett tételről nyújtott történeti visszapillantást. Európában a szkség Angliából indult el hódító útjára. A 18. század elején Londonban alakított első nagypáholy „A régi kötelességek” címen adja ki a szkség alkotmányát, mely egyben a kir. művészet alaptételeit foglalja magában. Angliában virágzik legjobban az intézmény. A franciaországi, a spanyol, portugál, dán és az északi (skandináv) államok szkségének multja után behatóbban méltatta a német szabadkőművességet, melynek soraiban már koronás fők is résztvesznek. Nagy Frigyes Mária Teréziával ellentétben már nemcsak védi, hanem támogatja is az intézményt, mert amint ezt ki is fejezte, jól ismeri a szabadkőművességnek az önzetlen szeretetre, áldozatosságra, le-

mondásra, erkölcsi emelkedettségre nevelő és példát mutató értékes munkáját. A német szkségnek nagy alakjai: Lessing, Klopstock, Herder, Goethe stb., akiknek korában a szövetség itt is virágkorát éli. Az előadó ezután az északamerikai szkség történetét ujitotta föl; méltatta szerepét a függetlenségi (elszakadási) szabadságharcban, lelkesen idézte Franklin Benjamin, Washington alakját és példáját. Időrendben elmondotta előttünk a bécsi és a magyarországi páholyok alakításának és életének történetét a 18. század második felében, majd 1848-tól napjainkig. Megállapította, hogy a szabadkőművesség tagjai mindenütt hű fiai voltak nemzetüknek s dicsőséget szereztek hazájuknak. Mégis mindenhol támadtak ellenségeik, kiknek első soraiban a római egyház haladt, (bár volt idő, amikor a kath. egyház vezető papjai közül is számosan tartoztak a szöv. tagjai sorába). De voltak védelmezők is, kik hittek az igazságban, bátran emelték föl mellette szavukat. Ma három országban (Orosz-, Olasz- és Magyarországon) tiltott a szkség, de a tisztultabb és emelkedettebb fölfogás győzelmének be kell következnie. N. R. gondos tanulmánya élénk tetszést váltott ki. B. M., a baráti kör vezetője olvasta fel rövidre fogott nézetét a kérdéstről. A mélyen járó fejtegetésben itt-ott ismétlődtek a már hallott történeti adatok, melyekhez mintegy kibővítésül csatla-koztak azok a helyes megállapítások, melyek az államok kormányainak és vezető személyiségeinek a szkséggel szemben megnyilatkozott fölfogására és tanúsított magatartására vetettek vilá-gosságot. A két előadás jó alapot rakott az ezután következő előadók számára.

(Budapest.)

S. J.

Az aradi szk. muzeum közleménye

Egy régi moldvai páholyalakításról

Ernst Zacharias drezdai tv. 1840 szept. 13-án egy igen szépen kiállított művet bocsátott a tv.-i nyilvánosság elé. Numotheca numismatica latomorum cimen.

A szerző e munkában számos szabadkőműves emlékérem és plakett eredeti nagyságu képét mutatja be, részletesen leírva minden egyes érem származását és pontosan megjelölve az alkalmat, melynek emlékére veretett.

Sorrendben második helyen szerepel e műben egy érem, melyet a szerző már 1840-ben „igen ritka“ gyanánt jelöl meg. Az 55 mm. átmérőjű érem egyik oldalán tölgyfalomb által képezett koszoruban a következő szöveg olvasható:

□. MOLDAV. CALCULUM ALBUM
ADIECERUNT MAIORES. 5774.

A második oldalon Latomia isten-tenasszony van ábrázolva, felhőkön, szk. symbolumok (körző, szögmérő, kalapács, kard, rajztábla, biblia, halálfej) között ülve, amint kinyújtott balkezeben kígyót, jobbában szalagon függő koszorút tart. Ezen allegorikus alak felett félkörben erős betűkkel:

VIRTUTE ET SAPIENTIA

alatta pedig egy folyammal kettészelt kopár táj, a jobbsarokban néhány kisebb halom lombos facsoporttal,

A tájkép alatt a következő szöveg:

F. COMSTADIUS F.:

Zacharias tv. ez éremhez a következő magyarázatot fűzi:

Az 1768-tól 1774 évig folytatott orosz-török háboru befejezése után, mely 1774 július 21-én, a Kainardschi-i békével ért véget, az oroszok elfoglalták Moldovát és a Havasalföldet. Freiherr von Gartenberg-Sadogursky, a császári orosz hadsereg vezérbiztosa, aki már 1757 évben egy varsói szk. páholy főmestere volt, Jasiban a békekötés évében, 1774-ben szk. páholyt alapított saját költségén,

„M A R S“

név alatt. E páholynek — melyről az angol „Free-Masons Calendar 1804 évben meg is emlékszik — többek között a következők voltak tagjai:

Romanzow tábornagy, Melesino, Igelström tábornokok, továbbá számos bajor és kereskedő. E páholy alapításának emlékére verette von Gartenberg báró a fent leirt érmet a sadagorai pénzverdében. F. Comstadius, aki jelzése után ítélve szintén szk. volt, a pénzverde élén állott, mint „Münzmeister“, mig magát az érmet Stockmar véste. Noha Ulic bukaresti tv. közlése szerint az első óromániai páholyt 1734-ben alapította Const. Mavrocordato tv., kétségtelen, hogy a jasi-i „Mars“ páholy szintén egyike a legrégebb ókirályságbeli páholyoknak, melynek működésére vonatkozó közelebbi adatok hiányzanak.

(F. S.)

Kiadó

Erdélyi Bank és Takarékpénztár rt.

CLUJ

Saját tőkék : Lei 118.000.000

**Fiókok : Arad,
Braşov,
Oradea,
Satu-Mare,
Sibiu,
Timişoara,
Târgu-Mureş.**

Kiadó

Kiadó

**Szerkeszti: Az Unió páholy tagjaiból delegált szerkesztőbizottság.
A szerkesztésért Mezei Sándor dr. felel. Kiadja és nyomta Lepage
könyvkereskedés könyvnyomdája.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Baba Novac 3.